

[Handelsministeren.]

for dansk erhvervslivs fortsatte udvikling og konkurrenceevne.

Når vi fører erhvervspolitik, er det meget væsentligt, at vi ikke søger at fastlåse strukturen med midler, der hindrer denne fortsatte tilpasning i at finde sted, men at vi i stedet søger at understøtte de mest lovende udviklingstendenser og søger at styrke de mest værdifulde sider ved de forskellige erhvervssektorer og medvirker til at afhjælpe de svage sider, der måtte kunne hæmme en ønskelig udvikling.

Skal jeg kort søge at karakterisere de mindre virksomheder med hensyn til såvel deres styrke som svage sider for derved at finde frem til karakteren af de foranstaltninger, der med rimelighed kan sættes i værk fra det offentliges side til fordel for denne erhvervssektor, vil jeg gerne først nævne forskellige værdifulde egenskaber, som præger mange af vore mindre virksomheder.

Det falder mig naturligt først at fremhæve den mindre virksomhed som arbejdsplads. Der synes at være en voksende erkendelse af, at mennesker trives bedre ved at arbejde i mindre enheder, hvor der ofte er større udfoldelsesmuligheder, og hvor den enkeltes indsats finder sted inden for en meningsfyldt helhed, hvor hver enkelt medarbejder spiller en væsentlig rolle, og hvor der kan samarbejdes under frie og uformelle former uden den monotoni, som let følger med den udprægede arbejdspecialisering, der kan kendetegne mange store virksomheder.

Det er interessant, at der også på større virksomheder synes at være en stigende forståelse for dette. Der er en begyndende tendens til at opdele sådanne virksomheder netop i mindre enheder, hvor man både kan skabe et bedre og mere tilfredsstillende arbejdsmiljø, og hvor man måske samtidig kan få bedre muligheder for at overskue de enkelte enheders præstationer og muligheder i teknisk og driftsøkonomisk henseende.

Den patriarkalske tradition, som tidligere prægede vore mindre virksomheder inden for håndværk og handel, er vel stort set forsvundet, men bevaret er de korte og lette kommunikationsveje mellem virksomhedens ledelse og dens ansatte. De gør det muligt for den enkelte at gøre sig gældende, og de medfører nok færre modsætningsforhold

mellem virksomhedens ansatte og dens ledelse. Sådanne modsætningsforhold er ofte mere vanskelige at få øje på i de mindre virksomheder, hvor kapitaludstyret er ret overskueligt, og hvor virksomhedens leder selv tager del i de fleste af driftens funktioner og har et personligt forhold til hver enkelt medarbejder.

Rent erhvervsmæssigt og konkurrencemæssigt byder denne struktur også på visse klare fordele i kraft af den fleksibilitet og tilpasningsevne, som kendetegner de mindre virksomheder, hvor den direkte ledelse og de korte kommunikationslinjer gør det muligt at træffe hurtige beslutninger, hvilket ofte er nødvendigt, når udvikling og forandringer i de tekniske og kommercielle vilkår sker med den hast, som tilfældet er i det moderne samfund.

Endelig vil jeg gerne fremhæve, at dansk industri jo ikke bare består af mindre virksomheder. Vor industrielle udvikling har passeret det stade, hvor vi kan klare os uden en række virksomheder af en vis størrelse. Knap halvdelen af vor industribeskæftigelse ligger på virksomheder med 200 ansatte eller derover og over $\frac{1}{4}$ i virksomheder med mere end 500 beskæftigede, men selv disse virksomheder er jo i international målestok af relativt beskedne størrelse; vore industrielle forudsætninger gør det hverken muligt eller ønskeligt for os at stræbe efter mammutforetagender, og erfaringen har vist, at selv de større virksomheders tilværelse er omskiftelig. Det er en væsentlig styrkefaktor for dansk erhvervsliv og erhvervspolitik, at det sjældent er en økonomisk katastrofe, når en enkelt virksomhed må give op. Nye virksomheder står ofte parat til at udfylde pladsen, og denne fornyelsesproces er under normale forhold et væsentligt led i den industrielle udviklings- og tilslutningsproces, der i løbet af et par decennier har gjort os til et af de lande i verden, der har den højeste levestandard. Det gælder både, når vi ser på det samlede nationalprodukt, og når vi ser på den måde, vi har fordelt velstanden på.

Når jeg nævner dette, er det for at understrege de mindre virksomheders rolle også i denne udviklingsproces. En meget stor del af de danske virksomheder, der i dag har en vis størrelse, var mindre virksomheder for 20 år siden, eller de eksisterede slet ikke.